WASHINGTONSKÁ DEKLARACE 2.0

Veřejná deklarace k evoluci republiky založené na přirozených právech člověka a přímém rozhodování lidu

PREAMBULE

MY, NÍŽE PODEPSANÍ,

VĚRNI tradici české a československé státnosti a zásadě, že státní moc má svůj původ v lidu,

PŘIPOMÍNAJÍCE vznik samostatného Československa v roce 1918 a principy republikánského zřízení, svobody, rovnosti před zákonem a práva národa spravovat své vlastní záležitosti, na nichž byl nový stát založen,

PAMĚTLIVI zkušenosti země, která ve dvacátém století opakovaně ztratila možnost svobodně rozhodovat o svém politickém uspořádání a vlastní budoucnosti — včetně Mnichova roku 1938, následné německé okupace a více než čtyř desetiletí vlády komunistického režimu po únoru 1948,

MAJÍCE ZA TO, že ani zločiny komunistického režimu nebyly ve všech případech plně objasněny a odpovědnost za ně nebyla vždy vyvozena,

PŘIPOMÍNAJÍCE listopad 1989 a naději, že skončila doba vnucované ideologie a politické podřízenosti a že správa země bude znovu odpovědná jejímu lidu,

PAMĚTLIVI, že hospodářská a politická transformace po roce 1989 přinesla rozsáhlé převody veřejného majetku, změny vlastnictví strategických odvětví a nové koncentrace politického a hospodářského vlivu, přičemž některé případy dodnes vyvolávají oprávněné otázky ohledně korupce, zneužití veřejné funkce, střetu zájmů, nezákonného obohacení či nakládání s veřejným majetkem,

PŘIPOMÍNAJÍCE, že existoval ústavní zákon upravující referendum o vystoupení jedné z republik z České a Slovenské Federativní Republiky a že společný stát v roce 1992 zanikl bez lidového referenda,

RESPEKTUJÍCE rozhodnutí většiny hlasujících v referendu roku 2003 o přistoupení České republiky k Evropské unii,

BEROUCE NA VĚDOMÍ, že Evropská unie od té doby prošla významnou institucionální a smluvní proměnou a že Lisabonská smlouva změnila rámec i způsob výkonu pravomocí Unie a členských států, aniž by o jejím přijetí proběhlo v České republice nové celostátní referendum,

POTVRZUJÍCE, že žádné rozhodnutí jedné generace nemůže zbavit generace budoucí práva znovu posoudit politické uspořádání, ve kterém chtějí žít,

MAJÍCE ZA TO, že evropská integrace překročila rámec hospodářské spolupráce a společného trhu a že významná část pravidel zasahujících energetiku, průmysl, zemědělství, migraci, životní prostředí, obchod a další oblasti je dnes utvářena na nadnárodní úrovni,

PŘESVĚDČENI, že spolupráce evropských států nevyžaduje pokračující politickou centralizaci a že svobodné státy mohou obchodovat, spolupracovat, hájit společné zájmy a žít v míru, aniž by se vzdávaly práva rozhodovat o vlastních záležitostech,

ODMÍTAJÍCE politickou kulturu, v níž je legitimní nesouhlas vydáván za morální selhání, ideologické přesvědčení ospravedlňuje stále širší regulaci a prostor pro svobodnou veřejnou diskusi se zužuje,

ZNEPOKOJENI soustřeďováním hospodářské a politické moci a možností, že korporace, finanční zájmy, politické strany či jiné mocné skupiny získávají nepřiměřený vliv na vládu, zákonodárství a veřejné instituce,

PŘESVĚDČENI, že soukromé vlastnictví a svobodné podnikání musí být chráněny, avšak soukromé bohatství nesmí kupovat veřejnou moc a republika musí být dostatečně silná vůči těm, kteří by si ji chtěli podřídit, a zároveň pevně omezená zákonem vůči jednotlivému člověku,

ODMÍTAJÍCE stát, který vybírá prostředky od lidí proto, aby je následně rozděloval ve prospěch privilegovaných politických, hospodářských či jiných zájmů,

ODMÍTAJÍCE nadměrnou centralizaci na evropské i vnitrostátní úrovni a přesvědčeni, že pravomoc má spočívat co nejblíže lidem a místním společenstvím schopným ji účinně vykonávat,

PAMĚTLIVI, že zásadní proměny československého státu byly ve dvacátém století opakovaně spojeny s válkami, okupací a hlubokými krizemi,

ODHODLÁNI neodkládat rozhodování o budoucím uspořádání země až do doby, kdy prostor pro svobodné rozhodování omezí válka či jiná zásadní krize,

ZNEPOKOJENI vojenskou rétorikou evropské politiky a přesouváním části strategického a obranného rozhodování nad úroveň národního státu,

PŘESVĚDČENI, že zásadní rozhodnutí o budoucnosti země mají být činěna pokojně, zákonně a na základě svobodné a otevřené veřejné diskuse,

ODHODLÁNI hájit svobodu, právní stát, odpovědnost veřejné moci vůči lidu, samosprávu a svobodnou politickou soutěž,

PROHLAŠUJEME:

že si přejeme vystoupení České republiky z Evropské unie;

že právo rozhodovat o politickém a ústavním uspořádání České republiky náleží jejímu lidu;

že rozhodnutí o členství České republiky v Evropské unii není rozhodnutím nezměnitelným a může být zákonnou a ústavní cestou znovu posouzeno;

že vystoupení České republiky z Evropské unie musí být uskutečněno pokojně, zákonně a ústavní cestou a na základě řádně získaného mandátu lidu;

a že po získání takového mandátu mají ústavní orgány České republiky bez zbytečného odkladu zahájit postup vystoupení podle článku 50 Smlouvy o Evropské unii.

Naše podpisy samy o sobě nejsou právním aktem vystoupení.

Jsou veřejným prohlášením naší politické vůle.

Její ústavní uskutečnění musí zákonnou cestou provést představitelé a instituce, které k tomu získají svobodně udělený mandát lidu.

Samotné vystoupení z Evropské unie nestačí. Nemá smysl vracet rozhodování z Bruselu do Prahy, pokud se pouze soustředí v rukou politické reprezentace, která sama nepodléhá dostatečné kontrole. Obnova svrchovanosti proto musí být zároveň obnovou odpovědné republiky.

Nejde nám pouze o vystoupení z Evropské unie, ale o obnovu samotné republiky.

Nejde o opravu jednoho zákona, jednoho resortu ani jedné instituce. Fungování státu je třeba znovu posoudit jako celek — jeho právní řád, instituce, finanční toky, kontrolu nad strategickými zdroji a infrastrukturou i odpovědnost lidí, kterým je svěřena veřejná moc.

PROTO DEKLARUJEME

Deklarujeme, že evoluce republiky musí zahrnovat:

1. Přijetí ústavního rámce celostátního referenda a zákonodárné iniciativy lidu, aby lidé mohli v zásadních otázkách státu rozhodovat nejen prostřednictvím svých zástupců, ale také přímo.

2. Systematický přezkum českého právního řádu v souvislosti s vystoupením České republiky z Evropské unie, zejména zákonů a dalších právních předpisů přijatých nebo změněných v návaznosti na právo Evropské unie. Pravidla, která jsou pro Českou republiku účelná a odpovídají jejím potřebám a zájmům, mají být zachována. Ta, která již nejsou potřebná, přiměřená nebo prospěšná, mají být změněna či zrušena. Po obnovení plné zákonodárné odpovědnosti musí Česká republika sama rozhodnout, která z těchto pravidel chce zachovat a která již v jejím právním řádu nemají mít místo.

3. Posílení obecní a krajské samosprávy a přerozdělení pravomocí i veřejných financí podle zásady, že každou veřejnou funkci má vykonávat nejnižší úroveň, která ji dokáže účinně zabezpečit. S pravomocí musí být spojeny také prostředky potřebné k jejímu výkonu. Svrchovanost navrácená z Bruselu se nesmí pouze soustředit v Praze.

4. Důkladnou reformu a prověření institucí soudnictví, státního zastupitelství, státní správy a dalších orgánů veřejné moci tak, aby byla zajištěna jejich nezávislost, odborná způsobilost, transparentnost a rovnost před zákonem.

5. Komplexní reformu veřejných financí, odpovědnou správu veřejného majetku a spravedlivější daňový systém, který méně zatěžuje práci a osobní příjmy a rozděluje náklady fungování státu podle skutečné ekonomické síly. Velký kapitál, rozsáhlý majetek a silné hospodářské subjekty nesmějí díky své velikosti, struktuře nebo možnosti přesouvat zisky nést nepřiměřeně nižší daňové zatížení než lidé žijící především ze své práce. Čím větší ekonomická síla, tím větší má být i odpovědnost za financování státu, jehož infrastrukturu, právní prostředí a stabilitu tyto subjekty využívají.

Veřejné příjmy ani veřejný majetek nejsou majetkem vlády či momentální politické reprezentace, ale prostředky svěřené veřejným institucím k plnění veřejného účelu. Každý významný veřejný výdaj či převod veřejného majetku musí být řádně odůvodněn, transparentní a veřejně kontrolovatelný. Stát se nesmí stát nástrojem převodu veřejných prostředků a majetku ve prospěch privilegovaných zájmů.

6. Komplexní reformu klíčových systémů státu a způsobu jejich financování. Zdravotnictví musí být chráněno před nepřiměřeným vlivem komerčních zájmů; věda a výzkum musí mít dostatečně stabilní a nezávislé financování, aby bylo možné svobodně bádat bez tlaku na předem očekávané závěry; školství musí připravovat děti a mladé lidi na osobní, pracovní a společenský život ve 21. století; obrana státu a Armáda České republiky musí odpovídat současnému charakteru konfliktů, novým technologiím a skutečným bezpečnostním potřebám země.

Finanční toky v těchto systémech musí být transparentní a kontrolovatelné a musí být nastaveny tak, aby omezovaly střety zájmů a nepřiměřenou závislost na úzkých obchodních či politických zájmech.

7. Obnovení dostatečné kontroly nad kritickou infrastrukturou a zdroji nezbytnými pro bezpečnost a základní fungování země, zejména v oblasti vody, energetiky a další strategické infrastruktury. Strategický majetek a zdroje musí být spravovány tak, aby dlouhodobě sloužily bezpečnosti, soběstačnosti a veřejnému zájmu České republiky, nikoli pouze krátkodobému hospodářskému prospěchu jednotlivých subjektů.

8. Reformu energetické politiky tak, aby domácí výrobní kapacita a skutečné náklady na výrobu mohly mít přímý vliv na cenu energie v České republice. Česká republika má usilovat o standardní diplomatické a obchodní vztahy se všemi významnými světovými mocnostmi, včetně Ruské federace, a současně zachovávat bezpečnou a diverzifikovanou energetickou politiku. České subjekty mají mít možnost sjednávat dlouhodobé dodávky energetických surovin podle ekonomické výhodnosti, spolehlivosti a strategického zájmu České republiky.

9. Nezávislé a zákonné vyšetření závažných případů spojených s politickou a hospodářskou transformací po listopadu 1989, pokud existují věrohodné důkazy nasvědčující korupci, zneužití veřejné funkce, střetu zájmů, nezákonnému obohacení, nezákonnému nakládání s veřejným majetkem či jinému závažnému protiprávnímu jednání.

10. Otevřené historické a ústavněprávní posouzení zániku České a Slovenské Federativní Republiky, včetně okolností, za nichž k němu došlo bez lidového referenda.

Tato deklarace není výzvou k pomstě ani kolektivnímu trestu.

Trváme na pravdě, individuální odpovědnosti tam, kde ji lze zákonně prokázat, a stejném uplatňování práva na všechny.

Odmítáme, aby kterékoli období českých dějin bylo vyňato z otevřeného zkoumání jen proto, že je politicky nepohodlné, dotýká se mocných zájmů nebo od něj uplynulo mnoho let.

PRINCIPY REPUBLIKY

Česká republika je a zůstane republikou, v níž veškerá moc pochází z lidu a nikdo nad lidem nevládne – lid se řídí jen ústavou a zákony, které si sám, pravdivě a úplně informován, schválí v závazném referendu.

Základní práva náležejí každému člověku od přirozenosti; stát je chrání, nesmí určovat, jak lidé žijí, co si myslí a co říkají, a zaručuje svobodu svědomí, slova, tisku, shromažďování a petice, přičemž žádná ideologie ani víra nemá výsadní postavení.

Všichni jsou si před zákonem i nezávislými soudy rovni.

Veřejná funkce není výsadou, ale službou: kdo rozhoduje, je volen lidem, kdykoli odvolatelný a za svá rozhodnutí osobně odpovídá. Neexistuje privilegovaná třída a hospodářská moc si nesmí kupovat moc politickou.

Rozhoduje se co nejblíže lidem, od obce vzhůru, a stát činí jen to, co lidé, obce a kraje nezvládnou sami. Republika je svrchovaná a neutrální, spolupracuje se všemi státy, o svých věcech však rozhoduje sama, slouží lidu a nese vůči němu odpovědnost.

Usilujeme o pokojnou, zákonnou a otevřenou proměnu státu podle principů uvedených v této deklaraci. Pokud však politická reprezentace nebude ochotna naslouchat jasně vyjádřené vůli velkého množství lidí, budeme hledat další zákonné způsoby, jak tuto vůli uplatnit.

Trpělivost není totéž co poslušnost.

A protože české dějiny mají s nenaslouchající mocí své zkušenosti, dodejme pro jistotu: tentokrát bychom rádi nechali okna zavřená.